

STORTINGET

Representantforslag 183 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Tobias Drevland Lund

Dokument 8:183 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Tobias Drevland Lund om å ta nasjonalt ansvar for å demme opp for gebyrsjokk for innbyggerne som følge av EUs revidering av avløpsdirektivet og rehabilitering og utbygging i VA-sektoren

Til Stortinget

Bakgrunn

Norsk Vann har estimert at norske kommuner må gjøre investeringer for over 330 mrd. kroner frem mot 2040 for å sikre rent vann og god håndtering av avløpsvann. Rehabilitering og utbygging av avløpsnett i kommunene skjer etter selvkostprinsippet, noe som fører til at regninga vil bli sendt direkte til innbyggerne i form av økte kommunale avgifter.

Økningene gjør seg allerede gjeldende i lommebøkene til folk: 2/3 av kommunene melder om en økning i kommunale avgifter for innbyggerne på 10 pst. eller mer i innværende års budsjett. En husstand i Skien må eksempelvis betale 2 500 kroner mer (+26,2 pst.) sammenliknet med fjoråret, mens en familie i Tønsberg må bla opp 3 665 kroner mer i 2023 (+29,6 pst.) for å bruke de helt grunnleggende kommunale tjenestene som vann og avløp representerer. Dette er en stor belastning for husholdningene isolert sett, men sett i kombinasjon med prisøkningene i andre deler av samfunnet blir økningene enda mer alvorlige.

EU reviderer i disse dager sitt avløpsdirektiv, og både KS og Norsk Vann har uttrykt bekymring for hvilke

konsekvenser dette vil få for avgiftstrykket på innbyggerne i norske kommuner. Norsk Vann uttrykker i tillegg skepsis til direktivets innhold, blant annet om hvorvidt de absolutte minimumskravene til rensing er tilpasset norske forhold. I motsatt tilfelle vil man risikere at norske kommuner utfører omfattende arbeid uten at man høster noen miljøgevinst i den andre enden.

Forslagsstillerne deler denne bekymringen og mener man må vurdere hvordan man kan bruke handlingsrommet i EØS-avtalen for å tilpasse direktivets revisjon til norske forhold for å sikre en miljøgevinst som følge av utbedringene og ikke minst for å skåne innbyggerne for unødige utgifter.

I mars 2022 skrev KS og Norsk Vann følgende i Kommunal Rapport om utfordringene kommunene står overfor i arbeidet med vannsikkerheten i Norge:

«Knappe kompetanse- og kapasitetsressurser i både kommunesektoren, hos statlige myndigheter og i det private leverandørmarkedet skaper store utfordringer for dette viktige arbeidet. Det gjør det nødvendig med koordinering, slik at de viktigste tiltakene som gir størst effekt, kan gis prioritet. Dette må skje på nasjonalt nivå og er ikke noe den enkelte kommune kan klare alene.»

Forslagsstillerne er også opptatt av distriktsperspektivet i dette sakskomplekset: Det er mer kostbart å utføre rehabiliterende tiltak på VA-nettet og å bygge ut i arealrike kommuner – og som oftest færre innbyggere å fordele utgiftene på. Det er forslagsstillernes oppfatning at et nasjonalt medansvar for vår alles vannsikkerhet må inneholde også dette perspektivet.

KS og Norsk Vann anbefaler videre å lage en nasjonal handlingsplan for avløp.

Det er forslagsstillernes oppfatning at Norsk Vann og KS sin anbefaling om en nasjonal handlingsplan som

kan koordinere fagressurser, tilrettelegge for samhandling mellom kommuner og prioritere viktigheten i de ulike prosjektene, vil bidra til en mer fornuftig ressursbruk. Følgelig mener forslagsstillerne også at dette vil kunne bidra til å dempe avgiftsnivået innbyggerne må leve med. At husholdningenes økonomi ikke skal svekkes betraktelig som følge av utbygging og forbedring av kritisk infrastruktur, må være et overordnet mål i det norske spleiselaget.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal handlingsplan for vann og avløp.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at implementeringen av det reviderte avløpsdirektivet tilpasses norske forhold for å skåne norske innbyggere for unødige utgifter.
3. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan unngå at innbyggerne i arealrike kommuner med lave befolkningstall får uforholdsmessig høye utgifter som følge av utbedringer i VA-sektoren.

28. mars 2023

Sofie Marhaug

Tobias Drevland Lund